

Tham Khảo Nhanh Ruby

Object, block, iterator, regex và I/O file thiết yếu

Cơ Bản

Hello World

```
puts "Hello, World!"
print "no newline"
p [1, 2, 3] # inspect output: [1, 2, 3]
```

Chạy Ruby

```
ruby script.rb # run a file
ruby -e 'puts "hi"' # run inline
irb # interactive REPL
```

Biến

name	Biến cục bộ
@name	Biến thể hiện (instance variable)
@@count	Biến lớp (class variable)
\$debug	Biến toàn cục (global variable)
MAX_SIZE	Hằng số (chữ hoa theo quy ước)

Kiểu Dữ Liệu

42.class	# Integer
3.14.class	# Float
"hello".class	# String
true.class	# TrueClass
nil.class	# NilClass
:symbol.class	# Symbol

String

Cơ Bản về String

```
name = "World"
puts "Hello, #{name}!" # interpolation (double quotes)
puts 'No #{interpolation}' # literal (single quotes)
multi = <<-HEREDOC
  indented heredoc
HEREDOC
```

Phương Thức String

.length / .size	Số lượng ký tự
.upcase / .downcase	Chuyển đổi chữ hoa/thường
.strip	Xóa khoảng trắng đầu/cuối
.split(' ', '')	Tách thành mảng
.gsub(/pat/, 'rep')	Thay thế toàn bộ
.include?('sub')	Kiểm tra có chuỗi con không
.start_with?('pre')	Kiểm tra tiền tố
.chars / .bytes	Mảng ký tự / bytes
.to_i / .to_f	Chuyển sang integer / float
.freeze	Làm string bất biến

Array & Hash

Array

```
arr = [1, "two", :three]
arr << 4 # push (append)
arr[0] # 1
arr[-1] # 4 (last element)
arr[1..2] # ["two", :three] (slice)
```

Phương Thức Array

.push / .pop	Thêm/xóa từ cuối
.shift / .unshift	Xóa/thêm từ đầu
.flatten	Làm phẳng mảng lồng nhau
.compact	Xóa giá trị nil
.uniq	Xóa phần tử trùng lặp
.sort / .reverse	Sắp xếp / đảo ngược
.map { x x * 2 }	Biến đổi từng phần tử
.select { x x > 0 }	Lọc phần tử
.reduce(0) { sum, x sum + x }	Tích lũy thành giá trị đơn

Hash

```
user = { name: "Alice", age: 30 } # symbol keys
old = { "key" => "value" } # string keys
user[:name] # "Alice"
user[:email] = "a@b.com" # add pair
user.fetch(:name, "default") # with default
```

Phương Thức Hash

.keys / .values	Mảng key / giá trị
.each { k, v }	Duyệt từng cặp key-value
.merge(other)	Hợp nhất hai hash
.key?(k) / .value?(v)	Kiểm tra tồn tại
.select { k, v }	Lọc các cặp
.transform_values { v }	Biến đổi tất cả giá trị

Luồng Điều Khiển

Điều Kiện

```
if score >= 90 then "A"
elsif score >= 80 then "B"
else "C"
end
puts "adult" if age >= 18 # inline if
puts "minor" unless age >= 18 # inline unless
```

Case / When

```
case status
when :ok then puts "success"
when :error then puts "failed"
when 400..499 then puts "client error"
else puts "unknown"
end
```

Vòng Lặp

```
5.times { |i| puts i }
(1..10).each { |n| puts n }
while condition do end
until condition do end
loop { break if done }
```

Ternary & Logic

```
status = age >= 18 ? "adult" : "minor"
name = input || "default" # or-assign
name ||= "fallback" # same effect
```

Phương Thức

Định Nghĩa Phương Thức

```
def greet(name, greeting = "Hello")
  "#{greeting}, #{name}!"
end
greet("Alice") # "Hello, Alice!"
greet("Bob", "Hi") # "Hi, Bob!"
```

Giá Trị Trả Về

```
def add(a, b)
  a + b # last expression is implicit return
end
def divide(a, b)
  return nil if b == 0
  a.to_f / b
end
```

Tham Số Keyword & Splat

```
def connect(host:, port: 80, **opts)
  puts "#{host}:#{port} #{opts}"
end
def log(*messages)
  messages.each { |m| puts m }
end
```

Quy Ước Phương Thức

method?	Trả về boolean (vị tự)
method!	Thay đổi receiver tại chỗ (bang method)
self.method	Định nghĩa class method

Lớp

Định Nghĩa Lớp

```
class User
  attr_accessor :name, :email
  def initialize(name, email)
    @name = name
    @email = email
  end
end
```

Kế Thừa

```
class Admin < User
  def initialize(name, email, level)
    super(name, email)
    @level = level
  end
end
```

Kiểm Soát Truy Cập

public	Mặc định; truy cập từ bất kỳ đâu
private	Chỉ truy cập trong lớp
protected	Truy cập trong lớp và lớp con
attr_reader	Tạo phương thức getter
attr_writer	Tạo phương thức setter
attr_accessor	Tạo cả getter và setter

Module

Mixin

```
module Greetable
  def greet
    "Hello, I'm #{name}"
  end
end
class User; include Greetable; end
```

Namespace

```
module Payment
  class Processor
    def charge(amount) end
  end
end
p = Payment::Processor.new
```

Tham Khảo Nhanh Ruby

Include vs Extend

include ModName	Thêm làm instance method
extend ModName	Thêm làm class method
prepend ModName	Chèn trước lớp trong chuỗi tra cứu method

Block & Iterator

Cú Pháp Block

```
[1, 2, 3].each { |n| puts n }      # single-line block
[1, 2, 3].each do |n|
  puts n                          # multi-line block
end
```

Yield

```
def with_logging
  puts "start"
  result = yield
  puts "end"
  result
end
with_logging { expensive_operation }
```

Proc & Lambda

```
square = Proc.new { |x| x ** 2 }
square.call(5)          # 25
double = ->(x) { x * 2 } # lambda
double.call(3)          # 6
[1, 2, 3].map(&square)  # [1, 4, 9]
```

Iterator Phổ Biến

.each	Duyệt từng phần tử
.map / .collect	Biến đổi từng phần tử
.select / .filter	Giữ các phần tử khớp
.reject	Xóa các phần tử khớp
.reduce / .inject	Tích lũy thành giá trị đơn
.each_with_index	Duyệt kèm chỉ số
.flat_map	Map và làm phẳng một cấp
.any? / .all? / .none?	Kiểm tra boolean trên collection

Regex

Khớp Mẫu

```
"hello 42" =~ /\d+/      # 6 (match position)
"hello" =~ /\d+/        # nil (no match)
"hello".match?(/ell/)   # true
md = "age: 30".match(/(\d+)/)
md[1]                   # "30"
```

Mẫu Phổ Biến

/^start/	Khớp từ đầu dòng
/end\$/	Khớp ở cuối dòng
/\d+/	Một hoặc nhiều chữ số
/\w+/	Ký tự từ
/\s+/	Khoảng trắng
/[a-z]+/i	Không phân biệt hoa/thường
/(group)/	Nhóm bắt

Thay Thế

```
"hello world".sub(/world/, "Ruby") # first match
"aabba".gsub(/a/, "x")             # all matches: "xxbbx"
"foo bar".gsub(/(\w+)/) { $1.upcase } # "FOO BAR"
```

I/O File

Đọc & Ghi

```
content = File.read("data.txt")
lines = File.readlines("data.txt", chomp: true)
File.write("out.txt", "hello\n")
File.open("log.txt", "a") { |f| f.puts "entry" }
```

Thao Tác File

File.exist?(path)	Kiểm tra file tồn tại
File.directory?(path)	Kiểm tra đường dẫn là thư mục
File.basename(path)	Tên file không có thư mục
File.extname(path)	Phần mở rộng file
File.size(path)	Kích thước file tính bằng bytes
File.delete(path)	Xóa file
Dir.glob('*.*rb')	Tìm file khớp mẫu
FileUtils.mkdir_p(path)	Tạo thư mục theo đệ quy

CSV & JSON

```
require "json"
data = JSON.parse(File.read("data.json"))
File.write("out.json", JSON.pretty_generate(data))
require "csv"
CSV.foreach("data.csv", headers: true) { |row| puts row["name"] }
```